

Eines i instruments per a una avaluació competencial a l'escola

Andreu Cardo Martínez¹

Màster Universitari en Millora dels Ensenyaments de l'Educació Infantil i Primària.

Resum:

Aquest article és producte d'un pla de millora que hem iniciat a l'escola relacionat amb l'avaluació competencial al centre. La demanda de la millora sorgeix de les necessitats formatives i d'actualització dels docents de l'escola i es fonamenta en el model d'assessorament per la millora de les pràctiques educatives de Lago i Onrubia (2011). El principal punt de partida del pla ha estat l'anàlisi de la pràctica educativa al centre, la definició d'allò que volem aconseguir, la concreció de propostes de millora i, sobretot, la col·laboració de tots els docents en el desenvolupament i implementació d'aquestes.

Després d'analitzar les pràctiques pròpies, de contrastar-les amb altres pràctiques i de fonamentar-les amb recerca especialitzada, hem acotat i prioritzat les millores que podem realitzar en tres grans blocs: l'avaluació compartida i reguladora de l'aprenentatge (autoavaluació), eines i instruments per millorar el procés d'avaluació i la seva documentació i la comunicació dels resultats de l'avaluació.

Paraules Clau: avaluació competencial, autoavaluació, carpetes d'aprenentatge, objectius d'avaluació, informes

Abstract:

This article is the product of an improvement plan started at the school and related to the competence-based evaluation. The need for improvement arises from the demand of training and the updating of the teachers practices and it is based on the advice model for the improvement of the educational practices by Lago and Onrubia (2011). The main starting point of the plan has been the analysis of the educational practices at the school, the definition of

---

¹ Mestre d'educació primària amb especialització en llengua estrangera i actualment director de l'Escola El Roure Gros de Santa Eulàlia de Riuprimer. A/e: acardo@xtec.cat

what we want to achieve, the completion of improvement proposals and, above all, the collaboration of all teachers in the development and implementation of the plan.

After having analyzed our own practices, compared them to others and contrasted them with specialised research, we have narrowed down and prioritized the improvements into three major blocks: the shared assessment and the regulation of learning (self-evaluation), tools and instruments to improve the evaluation process and its documentation and the communication of the results of the evaluation.

Keywords: competence-based evaluation, self-evaluation, learning portfolios, assessment objectives, reports

1. Introducció; Context de centre.

Des de fa anys, l'Escola El Roure Gros porta a terme un projecte educatiu basat en projectes d'investigació que ajuden els nens i nenes a descobrir el món que els envolta. La ciència i la matemàtica són els eixos vertebradors a partir dels quals es desenvolupen els altres àmbits del currículum, de forma global i interdisciplinària. A l'escola, no hi ha fragmentació horària ni fragmentació dels aprenentatges en àmbits concrets exceptuant alguna especialitat.

Els projectes d'investigació neixen, quasi sempre, dels interessos i les motivacions que manifesten els alumnes. Aquests s'agrupen en funció d'aquests interessos en grups que, no només són heterogenis, sinó que només duren mentre el projecte que els uneix es porta a terme.

Abans d'iniciar un projecte i en funció de les edats dels alumnes els mestres observen, provoquen i/o inicien converses que tenen com a objectiu fixar conjuntament els objectius inicials dels mateixos projectes. A part d'aquests objectius de grup també es fixen, individualment amb cada alumne, objectius personals. Aquests objectius parteixen de la base que tots els alumnes són diferents i per tant tenen habilitats i necessitats diverses. També, tal com descriu Coll (2018), aquests objectius personals tenen com a objectiu principal possibilitar el fet que cada alumne realitzi aprenentatges personals, amb valor propi i ajudin en l'autoconeixement de cada alumne com a persona i com a aprenent.

Un cop fixats els objectius, el mestre i els alumnes dissenyen un pla de treball exclusiu per aquell grup concret que els porti a fer investigacions i descobertes. És important assegurar-se que el grup pot treballar de forma autònoma, sense la presència constant de l'adult. El treball científic que realitza el grup no segueix únicament el mètode científic clàssic (observació, formulació d'hipòtesis, experimentació i extracció de conclusions). Donat que els treballs i les propostes d'experimentació i d'investigació són molt diverses, els mestres afavoreixen la utilització de diferents eines i metodologies per donar resposta als objectius plantejats. En realitat es tracta de mantenir una actitud davant del món que afavoreixi fer-se preguntes, formular-se hipòtesis, buscar respostes, experimentar, recollir dades o informació, fer maquetes que expliquin processos complexos, extreure conclusions i elaborar explicacions. En definitiva, un treball orientat a l'adquisició de competències per a la vida i basat en els 7 principis de l'aprenentatge descrits per Dumont, Istance i Benavides (2010).

2. Plantejament inicial del pla de millora

Fruit del constant treball en equip i de la reflexió conjunta del claustre de l'escola, a final del curs passat ens vàrem **plantejar millorar alguns aspectes concrets de l'avaluació**

competencial. Partim de la base que la metodologia a l'escola està fonamentada en els projectes d'investigació i que per tant el treball que porten a terme els alumnes és bàsicament un treball competencial que parteix dels seus interessos i de les seves motivacions. Malgrat tot, **volem adequar i millorar l'avaluació perquè aquesta també sigui el màxim de competencial possible.** Inicialment comencem a treballar amb els següents objectius compartits.

- Desenvolupar eines d'avaluació competencial qualitatives amb una doble finalitat: per avaluar els processos i competències adquirits per cada individu i per avaluar i ajustar l'acció educativa.
- Involucrar els alumnes i, si és possible, fer partícips les famílies en tot el procés educatiu dels seus infants.

Com a resultat d'aquesta predisposició del claustre i de les ganes de portar a terme un pla de millora hem començat el curs escolar fent que aquest pla sigui un dels objectius de treball del

curs i per tant quedi reflectit en els documents de gestió i funcionament del centre (vegeu taula 1).

Taula 1. Abast del pla de millora.

Per si sols, els plans de millora representen un repte a nivell de centre. Tenint en compte que, a més a més, es tracta d'un pla ampli i decidit que pretén implicar totes les etapes educatives (infantil i primària) el repte esdevé encara més agosarat. Per aquestes raons, el fet que aquest quedi inclòs en els documents que regeixen i vertebrèn la gestió de l'escola, tant a curt com

a mitjà termini, esdevé un requisit essencial que compromet i implica tot l'equip docent.

Centrem doncs el procés de millora entorn de l'avaluació competencial.

3. El pla de millora

El pla de millora que hem dissenyat i que estem portant a la pràctica està fonamentat en les orientacions i observacions de Lago i Onrubia (2011) i com a principal punt de partida ha tingut **l'anàlisi de la pràctica educativa al centre, la definició d'allò que volem**

aconseguir, la concreció de propostes de millora i, sobretot, la col·laboració de tots els docents en el desenvolupament i implementació d'aquestes.

Un cop definit l'àmbit d'intervenció i el marge de millora del pla s'ha sol·licitat una Formació Interna de Centre (FIC) dins del Pla de Formació de Zona del Departament d'Ensenyament per tal de formalitzar i implicar tots els docents en el pla d'innovació. Al mateix temps també s'han inclòs els objectius bàsics del pla en els documents de gestió de centre (PGA).

Seguint els suggeriments de Lago i Onrubia (2011) es va dissenyar el pla de millora en 5 fases que ordenen, defineixen i regulen les actuacions més adients a portar a terme durant la implementació del pla. El següent gràfic detalla breument les fases d'implantació del procés que hem iniciat.

Taula 2. Fases del pla de millora.

4. Present i futur de l'avaluació a l'escola.

L'avaluació a l'escola ha estat sempre una de les prioritats i de les preocupacions de l'equip docent del centre. La finalitat principal d'aquesta avaluació tal com explica Sanmartí (2007) ha de ser, per una banda, la de regular els aprenentatges dels alumnes i, per una altra banda, la de comprovar que s'ha après. Una de les funcions que, a més a més, resulta de gran utilitat a l'escola és la d'utilitzar els processos d'avaluació com a reflexió sobre les accions posades en pràctica per l'equip de mestres. Aquesta reflexió ha de servir també per ajustar i millorar processos i suports pedagògics individualitzats que es donen als alumnes i per millorar les estratègies pedagògiques donades als diferents grups d'alumnes en el treball per projectes.

Han estat molts els canvis que ha patit el sistema educatiu en els darrers anys. Per una banda, el decret 119/2015 d'ordenació dels ensenyaments de l'educació primària que organitza el currículum educatiu en àmbits competencials, dimensions i àrees i, per una altra banda, l'ordre 164/2016 que determina el procediment i els documents i requisits formals del procés d'avaluació en l'educació primària. Ambdós documents apunten que l'avaluació de l'alumnat i del sistema educatiu no es pot entendre com a resultat d'un procés sinó que aquesta ha d'estar estretament vinculada als processos seguits i per tant ha de ser contínua, global i inclusiva. Una avaluació d'aquest tipus ha d'estar estretament vinculada al treball a l'aula i ha de ser present en tots els processos d'aprenentatge de l'alumne. És per tant essencial que els aprenents se la facin seva, hi participin activament i la concretin i analitzin el màxim possible. Sanmartí (2007) defineix l'avaluació **com el motor de l'aprenentatge, ja que d'aquesta depèn el què s'ensenya, com s'ensenya i com s'aprèn.**

Volem que el procés d'avaluació faci que els alumnes siguin més conscients de com aprenen, de quines necessitats, habilitats o dificultats tenen en els diferents processos que porten a terme, que els ajudi a prendre decisions, a ser crítics, a treballar en equip, a ser més autònoms i a autoconeixes més. En definitiva una avaluació que, tal com explica Sanmartí (2007), **tingui com a principal objectiu que l'alumne s'autoreguli.**

Un model d'avaluació com el descrit necessita la participació activa dels alumnes, així doncs, el treball a l'aula ha de ser motivador, estimulador i exigent. S'ha de comptar amb la predisposició dels alumnes a assolir els objectius establerts i aquest treball ha d'estar estretament vinculat a la realitat propera de l'alumne i ha d'ajudar-lo a descobrir el món que l'envolta i a construir aprenentatge. D'acord amb el que descriu Coll (2012) aquest tipus d'avaluació necessita unes estructures organitzatives flexibles amb l'espai i el temps a l'escola i de factors socials, emocionals i afectius que propiciïn l'esforç i orientin el treball a l'assoliment de les fites i objectius definits conjuntament amb els aprenents.

5. Cap a una avaluació més competencial; Propostes i objectius a assolir.

Com s'ha comentat en la introducció d'aquest article, el treball a l'escola està fonamentat en projectes d'investigació que parteixen dels interessos i motivacions dels alumnes. Aquest no està delimitat pel temps ni per l'espai, és global, competencial i té molt en compte les necessitats i els aspectes personals de cada nen i nena. **Una metodologia d'aquest tipus necessita que l'avaluació estigui integrada en el procés d'aprenentatge i que, ahora, sigui part de la narració del mateix procés d'aprenentatge.**

L'avaluació que portem a terme també té la qualitat que està desvinculada de la qualificació. Des de fa temps que hem posat l'avaluació al servei de l'aprenentatge i només qualifiquem en els moments que és necessari fer-ho. Tot i que creiem que l'avaluació que portem a terme té moltes virtuts i és fruit d'un llarg procés de reflexió i experiència, hem identificat alguns aspectes de la mateixa que podrien millorar el procés. Després d'analitzar les pràctiques pròpies i contrastar-les amb altres pràctiques i amb idees d'experts en avaluació hem concretat les millores que podem realitzar en els següents aspectes. **La taula 3 resumeix i concreta els tres àmbits de l'avaluació que creiem des de l'escola que podem millorar. Els àmbits en qüestió estan basats en l'obra de Sanmartí (2007).**

Pla de millora del procés d'avaluació a l'escola.				
Àmbit	Propostes de millora	Curt termini (primer trimestre curs 18-19)	Mig termini (2n i 3r trimestre del curs 2018-2019)	Llarg termini (curs 2019- 2020)
L'avaluació compartida i reguladora de l'aprenentatge i l'autoavaluació.	- Establiment d'objectius de projecte d'investigació (Primària).	X Iniciat durant el curs passat.		
	- Establiment d'objectius individuals per part dels alumnes (Primària).	X		
Les eines i instruments (evidències, documentació i productes dels projectes) com a millora del procés d'avaluació.	- Implantació de les carpetes d'aprenentatge a infantil.	X		
	- Reformulació de la documentació dels projectes (primària). Diaris d'aprenentatge, portafolis, etc.		X	
	- Carpetes d'aprenentatge, portafolis o recurs similar a primària.		X	X
	- Establiment de criteris d'avaluació i implicació dels alumnes a primària en el		X	X

	procés d'avaluació.			
	- Participació dels alumnes en la redacció del relat narratiu de l'avaluació.			X
La comunicació dels resultats de l'avaluació.	- Revisió qualitativa dels informes de centre.	X		
	- Elaboració d'informes de primer trimestre compartits amb les famílies.	X		

Taula 3. Objectius i temporalització del pla.

6. L'avaluació compartida i reguladora de l'aprenentatge. Implantació a primària.

Sense cap mena de dubte un dels reptes més agosarats de l'avaluació competencial és que aquesta sigui viscuda i, en la mesura del possible, dissenyada i planificada pels alumnes. Sabem que l'aprenentatge està molt relacionat amb la capacitat d'autoregular-se i de ser autònom. Sanmartí (2007) esmenta que els alumnes que més aprenen són aquells que són capaços de detectar i regular les seves dificultats i demanar ajuda quan la necessiten. Els aprenents han de planificar la seva activitat manipulativa i mental.

Per tal de fer-ho possible és important que els docents tinguin una actitud oberta i dialogant amb els aprenents. És essencial que s'escolti bé allò que motiva i engresca els alumnes, allò que desperta les seves ganes de conèixer o que s'observi allò que crida l'atenció i convida els alumnes a indagar i a construir coneixement. Així és com normalment comencen els treballs per projectes a l'escola. D'aquesta conversa i diàleg amb els alumnes es formen grups heterogenis de treball que inicien un projecte amb objectius concrets. **Aquests objectius són els que els alumnes han de concretar i definir amb les seves paraules.** A part dels objectius i motivacions inicials esmentats pels i per les alumnes, els mestres concreten conjuntament també objectius de treball que els alumnes no han pogut o sabut definir. L'explicitació i definició inicial d'aquests objectius de grup són l'inici de tots els projectes que han de portar a descobrir i/o saber allò que motiva el propi projecte.

A banda d'aquests objectius de grup, des d'aquest curs estem també definint objectius individuals amb cadascú dels alumnes de forma sistemàtica. **Aquests objectius individuals són els que tenen com a fites, per una banda, personalitzar el treball de cada aprenent el màxim possible i, per una altra banda, regular l'activitat de cada alumne.** Com explica Coll (2018), aquests objectius individuals tenen com a idea clau que l'alumne hagi de reflexionar sobre com és ell o ella com aprenent, quines són les habilitats que menys li costen,

quines són aquelles que li costen més i quins aspectes o habilitats prioritza per tal de poder millorar. **Aquest procés requereix reflexió, assessorament (tutoria individualitzada), planificació, previsió d'accions a portar a terme i concreció de criteris d'assoliment.** Tots aquests ingredients són els que pretenem que donin com a resultat una acció regulada i una autoavaluació del procés d'aprenentatge.

La taula 4 il·lustra el procés de creació dels dos tipus d'objectius esmentats anteriorment i els resultats que pretenem obtenir amb la seva implantació.

Taula 4. Definició dels objectius dels treballs d'investigació

El curs 18-19 hem iniciat la definició dels objectius individuals de forma sistemàtica amb els alumnes de primària, en total uns 130 alumnes repartits en 3 cicles. Aquesta implantació ha estat força gradual i ha estat més intensa en els cicles més alts i més lleugera en els més

baixos. Paral·lelament hem continuat amb la definició dels objectius de grup tot i que en aquests ja tenim més experiència de cursos anteriors.

Fins al moment, tot tenint en compte que ens trobem en un moment força inicial del procés, i després de fer una primera valoració, hem pogut extreure les següents conclusions sobre la implantació d'aquests tipus d'objectius.

- El procés requereix la posada en marxa d'una dinàmica nova a què s'han d'acostumar alumnes i docents.
- La definició dels objectius individuals requereix l'acompanyament del docent, ja que s'observa que els alumnes tendeixen a fer objectius massa amplis, poc concrets i, a voltes, massa normatius.
- La posada en marxa d'aquests objectius fomenta la reflexió per part de l'alumne i potencia l'autoconeixement. Hem pogut veure com la majoria d'alumne raona els objectius que s'ha marcat i els relaciona amb les seves habilitats i necessitats.
- Fomenten el diàleg i l'intercanvi d'opinions amb el tutor i, per tant, contribueixen, a donar contingut a la tutoria individual amb cada alumne.
- Donat que els objectius que escriuen els alumnes més grans (cicle mitjà i cicle superior) estan allotjats al núvol també poden ser compartits amb les famílies dels nens i nenes.

Creiem que tot aquest procés, contribuirà al fet que els alumnes **es coneguin millor com a aprenents i puguin així ser més crítics i autònoms en relació al procés d'aprenentatge i de regulació**. En aquest moment del procés és encara aviat per aventurar-se a extreure conclusions més enllà de les esmentades, ja que com he esmentat abans, la seva implantació requereix un bagatge per part de tots els agents. **Sigui com sigui, podem afirmar com a conclusió que la dinàmica que s'està portant a terme fomenta la reflexió i dona una dimensió més sòlida a la tutoria i acompanyament individualitzat de cada alumne**. Aquest acompanyament i individualització en el procés hauria de traduir-se en millores substancials en l'assoliment de les competències i en l'èxit del procés d'aprenentatge ajustat i adequat a cada individu. La cerca de temps i espais combinat amb oportunitats d'interacció entre iguals i amb els docents són condicions bàsiques en la formació d'aprenents competents, crítics i autònoms.

7. Implementació de les carpetes d'aprenentatge a infantil.

Taula 5. Les carpetes d'aprenentatge a Infantil.

Després d'un treball de recerca sobre eines i instruments per facilitar un procés d'avaluació conscient, formador i reflexiu s'han implementat les carpetes d'aprenentatge a infantil (la taula 5 és una mostra dels materials que contenen les carpetes). S'ha triat aquest instrument bàsicament perquè tal com apunten Beltran i Ojuel (2016) aquest recurs té com

a finalitat fer que els alumnes evidencien allò que han après, per tant reflexionin sobre el procés d'aprenentatge incloent en les carpetes aquelles tasques que han realitzat en les diferents propostes d'aprenentatge en les que han participat.

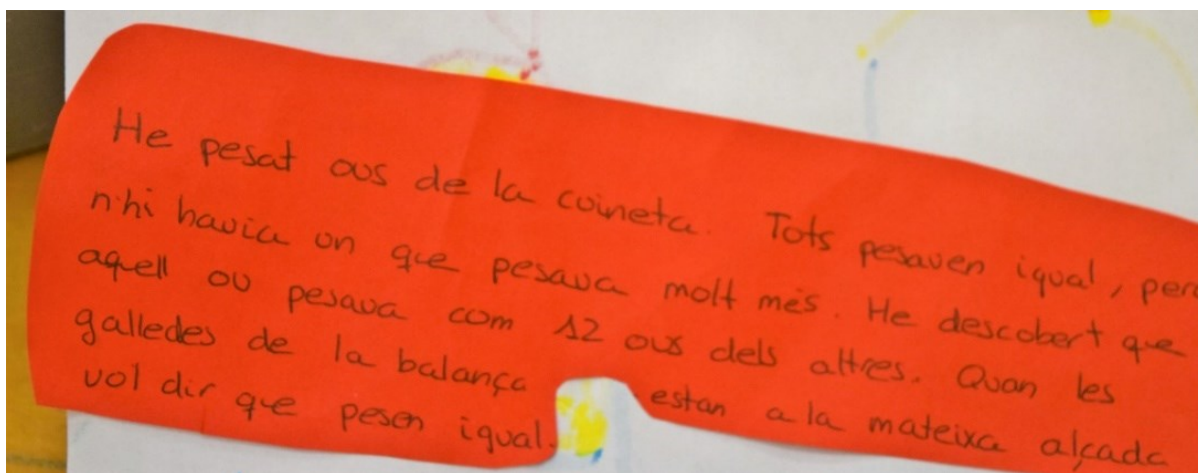
La implantació de les carpetes d'aprenentatge s'ha portat a terme a totes les aules de referència d'infantil, és a dir, amb un total de 43 nens i nenes. Després de tres mesos de la seva introducció i, tot i que estem encara en una fase força inicial, hem pogut evidenciar que les carpetes:

- Promouen la reflexió sobre el procés seguit pels alumnes durant un període de temps concret.
- Incentiven el recull raonat d'evidències del que s'ha après.
- Fomenten la reflexió i la verbalització d'allò que s'ha après tot establint un diàleg amb la mestra.
- És una eina compartida amb les famílies dels alumnes, ja que les carpetes arriben a casa en el moment que el nen o nena creu més adient i comparteix el seu contingut, les seves reflexions i els processos seguits amb els membres de la família.

En tractar-se d'un recurs introduït a educació infantil, les reflexions que fan els alumnes sobre el contingut de les seves carpetes i, per tant sobre el procés de treball portat a terme, són reflexions orals que es comparteixen amb les mestres. Aquestes reflexions que fan verbalment són transcrites per les mestres que les adjunten al document que ha fet l'alumne (la taula 6 n'és una mostra). Al mateix temps però, aquestes carpetes també arriben a casa i els alumnes les comparteixen amb les seves famílies. Així doncs, **un dels aspectes que podem ressaltar i valorar positivament és que no només serveixen com a eina de**

reflexió i explicitació del procés que està fent cada nen o nena, sinó que és alhora una eina d'avaluació compartida entre l'alumne, el docent i la família.

La implementació de les carpetes ha comportat la necessitat de destinar moments i espais per fer possible la gestió de les mateixes per part dels i les alumnes i les mestres. Tanmateix la seva implementació aporta més moments de reflexió compartida entre la docent i l'alumne per tant un millor coneixement dels processos individuals seguits pels alumnes. Tenint en compte aquesta valoració positiva inicial i, a l'espera d'una valoració definitiva del seu funcionament també positiva, considerarem la seva implantació també en altres etapes educatives.

Taula 6. Exemple de transcripció del relat d'un alumne.

8. La comunicació i la implicació de les famílies en l'avaluació.

La comunicació de l'avaluació als alumnes i a les seves famílies ha estat tradicionalment un dels aspectes que més ha preocupat, més ha amoïnat i més debat ha generat entre els docents de l'escola. Els informes que tradicionalment realitzem a l'escola són qualitius i no quantitatius, és a dir, no qualifiquen el progrés dels alumnes. Això ha estat així, fins i tot molt abans que la normativa així ho establís. Les qualificacions es posen a disposició de les famílies a final de curs.

Tenint en compte, com he assenyalat anteriorment, que l'avaluació està present en tot el procés d'aprenentatge dels alumnes, **els informes trimestrals són un relat, una narració que intenta explicar quin és el procés que està seguint cada un dels alumnes de l'escola**, com es mostra a l'escola, quins són els seus interessos, les seves destreses i habilitats, quins suports necessita, com aprèn, etc. En resum, una narració que intenta explicar els aspectes més rellevants de cada infant en relació al treball fet a l'escola.

El curs passat (curs 17-18) vam començar un procés de replantejament dels informes que culminarà, previsiblement, al llarg del curs 18-19. Actualment els informes del centre no són trimestrals. A finals del primer trimestre es lliura un primer informe basat en el progrés general i les observacions i percepcions que ha realitzat l'equip docent de cada un dels alumnes. Aquest primer informe comença amb una entrevista amb les famílies i li segueix un document escrit que resumeix el contingut de l'entrevista. **Aquest document està disponible a una plataforma en línia i, per primera vegada, es dona l'oportunitat a les famílies de realitzar observacions i comentaris al respecte de manera que puguin complementar i/o matisar la narració de l'equip docent.**

Els informes de segon i tercer trimestre parteixen el curs en dues parts, per tant, es lliuren a finals de febrer i a finals de juny. Aquests informes són força més detallats que els primers i descriuen minuciosament com es mostra cada alumne, els seus progressos, quins aprenentatges ha fet, quins suports necessita, quines habilitats té i quins èxits ha aconseguit cadascú en relació a les dimensions curriculars i a les competències.

Aquest tipus d'informes són valorats molt positivament per tot l'equip de mestres tot i que reconeixen que comporten una dedicació important de temps en la seva redacció. Fruit de l'anàlisi i reflexió sobre l'avaluació competencial que vam iniciar han sorgit alguns dubtes i interrogants sobre aspectes de recepció dels informes per part de les famílies, sobre la seva utilitat, la seva comprensió, sobre la valoració que aquestes en fan i sobre el grau d'acord amb els mateixos. Davant de tots aquests interrogants he cregut important comptar amb el punt de vista de les famílies abans que l'equip docent es pogués plantejar la possibilitat d'introduir canvis en els informes.

Percepció de les famílies sobre els informes.

Amb l'objectiu de conèixer de primera mà quina percepció tenen les famílies sobre els informes escolars i per tant tenir dades concretes sobre els aspectes esmentats anteriorment, es va formar un grup de discussió amb quatre famílies de segon i quart de primària (dues famílies de cada curs). Es van triar aquests dos cursos perquè es va considerar que les famílies més idònies eren aquelles amb fills o filles a final de cicle. Es van descartar famílies de cicle superior perquè acostumen a estar més "amoïnades" pel canvi d'etapa. La tria de les famílies participants es va fer a l'atzar entre famílies dels cursos esmentats.

La intervenció del grup de discussió es va fer en una sola sessió d'uns 35 min de durada en total. El meu paper com a moderador del grup va ser el de plantejar preguntes que l'equip docent s'havia fet sense donar opinions ni intentar resoldre dubtes.

El principal objectiu del grup de discussió era saber com reben els informes les famílies, fins a quin punt resulten útils i relaten clarament el procés evolutiu dels i les alumnes, fins a quin punt són prou entenedors, etc. En definitiva, ens interessava saber quins punts forts i quins punts febles valoren les famílies dels informes. Actualment aquests estan estructurats en dos apartats diferenciats. El primer d'ells porta el títol de “**Desenvolupament Personal**” i tracta de tots aquells aspectes de caràcter personal; com es mostra l'alumne en qüestió a l'escola, com es relaciona amb els altres alumnes, amb els adults, quins interessos té, com participa i intervé en el tarannà escolar, quins hàbits té, com són les seves habilitats socials, etc. El segon i darrer dels apartats és el titulat “**Processos d'aprenentatge**” i té a veure amb tots aquells aspectes relacionats amb el procés d'aprenentatge en relació a les dimensions i competències curriculars treballades, fent especial esment en el punt de partida de cada un dels infants i descrivint aquelles fites aconseguides, les habilitats demostrades, els entrebancs amb què s'ha trobat, les ajudes i suports que se li han donat, etc.

La sessió es va enregistrar en àudio amb la intenció de fer una anàlisi qualitativa del contingut dels temes tractats per així poder fer inferències sobre les qüestions plantejades. Tant la transcripció del debat com la seva anàlisi s'ha fet seguint les indicacions de Leon y Montero (2015). S'ha triat l'anàlisi temàtica perquè la intenció inicial era trobar unitats de significat del discurs que donessin peu a fer una anàlisi deductiva i per tant fer una reconstrucció dels processos viscuts i seguits per les famílies entorn els informes trimestrals de l'escola. La taula 7 resumeix els temes sorgits en el discurs.

D'acord amb les dades obtingudes a partir de l'anàlisi temàtica del grup de discussió es pot concloure que els informes d'avaluació plantejats com una narració del procés evolutiu i del procés d'aprenentatge de cada infant són rebuts de forma molt positiva per les famílies. Aquestes demostren no sentir-se gens amoïnades pel fet de no rebre informes qualificadors, fins i tot, esmenten que s'estimen més que aquests no ho siguin, ja que valoren més positivament poder assabentar-se del procés de creixement dels infants. Destaquen clarament que els informes provoquen reflexió sobre els processos que realitzen els infants.

Segons els participants, aquesta reflexió acostuma a ser portada a terme en dos nivells diferenciats; Per una banda, entre els adults del nucli familiar i, per altra banda, entre els adults i el nen o nena de qui parla d'informe. Un dels aspectes que van destacar aquestes famílies va ser la importància de l'acció tutorial que fan els docents. Segons el que explicaven creuen que és de vital importància que el/la tutor/a dels infants sigui una persona que inspira confiança i que manté una actitud dialogant, oberta, sincera i directa amb les famílies. L'acció tutorial és percebuda com un element clau en el desenvolupament de l'infant i en el que

reflecteix l'informe. Per tant, es podria deduir que, segons el que esmenten les famílies, gran part de l'èxit del procés d'avaluació i per tant del procés d'evolució i d'ensenyament-aprenentatge depèn directament de l'acció tutorial que es porta a terme. Finalment, també es fa, en general, una bona valoració global de les entrevistes que mantenen els tutors amb les famílies dels alumnes. Hi ha una alta valoració del fet que aquestes trobades siguin espaiades en el temps (acostumen a durar com a mínim uns 30 minuts).

En relació al darrer dels objectius que plantejàvem sobre la comunicació de resultats de l'avaluació i la nostra intenció inicial de donar l'oportunitat a les famílies de fer aportacions als informes del primer trimestre, hem de dir que no podem fer una valoració encara d'acompliment d'aquest objectiu. La participació, ara per ara, és força baixa i creiem que hauréu d'esperar als informes del segon i tercer trimestre i potser insistir per tal d'obtenir aquesta participació. Valorarem si és convenient fer futurs recordatoris i, potser, dinamitzar la plataforma en línia on s'allotgen els informes per incentivar la participació i assolir així l'objectiu de compartir els informes amb les famílies.

9. Algunes consideracions sobre el futur del pla de millora

No voldria acabar sense fer esment que el camí que hem iniciat amb el pla de millora té com a base la preocupació de proveir una educació més eficient i més adient al segle XXI tenint

en compte que al centre de tota l'activitat de l'escola hi ha els alumnes. Des de fa temps vam apostar per una metodologia agosarada, activa, valenta i centrada en els interessos dels alumnes. Amb aquest pla de millora hem fet una aposta ferma per donar un sentit més sòlid i, sobretot, més compartit i competencial al procés avaluatiu. **El procés de reformulació d'aquesta avaluació ha de ser compartit, dialogat, democràtic i fonamentat en la recerca, la pràctica, la reflexió i la presa de decisions.** En definitiva, és essencial la col·laboració i la implicació de tot l'equip docent. Aquests tipus d'accions representen un gran repte per al centre. Els processos de negociació i presa d'acords consensuats i coherents amb el projecte educatiu i bases metodològiques del centre són, en si mateix, un gran repte i impliquen fer un procés de reflexió i anàlisi llarg i no sempre planer.

Malgrat tot, durant els pròxims dos trimestres volem treballar per trobar eines adequades a les diferents edats dels alumnes que ens ajudin a reformular la documentació del treball per projectes a primària. Entenent l'avaluació com a procés continu i inseparable de la metodologia que portem a terme. En aquest sentit, la documentació dels projectes esdevé una peça transcendent per aconseguir actualitzar i millorar els processos d'avaluació.

Un cop definits els processos documentals que posem en marxa haurem d'establir quines eines o recursos posem en pràctica per tal de poder, conjuntament amb els alumnes, establir uns **criteris d'avaluació** que ens ajudin a tots a saber si els objectius d'aprenentatge que ens hem fixat ens han ajudat a construir aprenentatge. I és clar, estretament relacionats amb els criteris d'avaluació, haurem de definir també quins són els **indicadors** que ens ajudaran a saber en quin grau hem après.

Per acabar, el darrer, i no menys important, dels aspectes que volem aconseguir és el de definir en quin grau i de quina manera poden, els mateixos alumnes, **reflectir en els informes d'avaluació les seves reflexions** sobre el propi procés d'aprenentatge.

Sabem que el procés engegat no serà un camí fàcil però estem segurs que ens servirà per reflexionar, concretar i adequar processos de la nostra pràctica educativa. Tenim a favor el fet que som un equip de docents compromesos, inquiets i valents. I sobretot, ens mou una gran vocació i moltes ganes de portar a terme un sistema educatiu global, interdisciplinari, modern i que contempli els infants en totes les seves dimensions.

Bibliografia

Beltran, M., Ojuel, M. (2016). L'ús de les carpetes d'aprenentatge per a la regulació i l'avaluació de l'assoliment de les competències. *Perspectiva Escolar*, núm. 390, pp. 32-36. Barcelona. Rosa Sensat.

Catalunya. Ordre ENS/164/2016, del 14 de juny, d'educació. *Diari oficial de la Generalitat de Catalunya*, 26 de juny 2016, núm. 7148, pp. 1-51

Catalunya. Decret 119/2015, del 23 de juny, d'educació. *Diari oficial de la Generalitat de Catalunya*, 26 de juny de 2015 núm. 6900, pp. 1-136

Coll, César (coord.) (2018). *La personalización del aprendizaje*. Barcelona: Graó (Dossier Graó; 3).

Coll, C., Mauri, T., Rochera, M.J. (2012). La práctica de evaluación como contexto para aprender a ser un aprendiz competente. *Revista de Currículum y Formación del Profesorado*, núm. 16, pp.49-59

Dumont, H., D. Istance and F. Benavides (eds.) (2010), *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice*, Educational Research and Innovation. Paris: OECD Publishing.

Lago, J. R., & Onrubia, J. (2011). Un modelo de asesoramiento para la mejora de las prácticas educativas. A E.Martín, & J.Onrubia (Coords.), *Orientación educativa y procesos de innovación y mejora de la enseñanza*. Barcelona. Graó. pp. 11-32.

León, O. G. y Montero, I. (2015). *Métodos de investigación en Psicología y Educación*. Las tradiciones cuantitativa y cualitativa. Madrid. McGraw-Hill.

Sanmartí, N. (2007). *10 ideas clave. Evaluar para aprender*. Barcelona. Graó.

Vergara Ramírez, J. M. (ed.) (2015). *Aprendo porque quiero*. Madrid: Ediciones SM.